

Kościół, kapliczki i krzyże przydrożne

są świadkami kamiennymi pobożności naszych przodków. Są one rozproszone w mieście Hradec, przyległych do niego wsiach i malowniczej okolicy. Mieszkańcy w ciągu kilka stuleci zwracali się tam z prośbami i składali podziękowania Bogu. Świadczą o tom źródła historyczne już z epoki wczesnego średniowiecza. Kościół parafialny miasta Hradec, położony w pobliżu zamku, był świadkiem wielu radosnych wydarzeń, na przykład kiedy rodzice tam chrzcili swoje dziecko czy też kiedy dwoje młodych ludzi się zdecydowali na zawsze połączyć swoje życie przed Bogiem. Jednocześnie kościół cmentarny nad rzeką Morawicą w milczeniu obserwował smutek i żal mieszkańców, którzy towarzyszyli swoim bliskim w ich ostatniej drodze. W każdej wiosce pobożni parafianie wybudowali kaplicę, żeby być bliżej Boga i mieć możliwość się tam modlić, spotkać się w modlitwie z Bogiem. Krzyże podróżne w krajobrazu odzwierciedlają prośbę lokalnych wiernych o ochronę Boga i obfite plony, a również są wyrazem wdzięczności za jasne chwile ich życia. Opieka nad zabytkami sakralnymi była powszechna dla pokoleń naszych przodków, ale nawet dzisiaj ochrona zabytków nie zostaje zaniedbana.

Kościół parafialny św. Petra i Pawła w Hradcu

Kościół św. Petra i Pawła w Hradcu nad Morawicą to chroniony przez państwo zabytek kultury. Jest to centrum parafii rzymskokatolickiej, do której należą również okoliczne wsie Benkovice, Bohučovice, Branka u Opavy, Chvalikovice, Kajlovec i Žimrovice. Kamień węgielny pod budowę świątyni położono 16 kwietnia 1587 na północ od muru miasta Hradec. Pierwszą Mszę świętą w nowym kościele parafialnym odprawił 29 czerwca 1594 proboszcz hradecki Tomasz Cancr. Zaledwie trzy lata później, w niedzielę 27 lipca 1597, kościół został uroczystie poświęcony przez biskupa ołomuńskiego Stanisława Pavlovskiego Świętym Apostołom Piotrowi i Pawłowi. Głównym darczyńcą pieniędzy na budowę kościoła był właściciel posiadłości hradeckiej Kaspar Pruskovský z Pruskowa. Pod koniec 18 wieku pod kierownictwem pana Marcina Plachkiego, kościół został przedłużony w stronę wschodnią o dwa przęsła i obszerniejsze prezbiterium. W 1832 roku pan Alois Leifert zbudował kamienny mur wokół kościoła (naprawy w latach 2009–2012) i figurę Matki Boskiej Bolesnej. Ostatni remont kapitałny świątyni odbył się w ramach przygotowań do obchodów 400-lecia konsekracji w 1997 roku. Kościół jest trójnawową bazyliką z prezbiterium, zakrystią i kaplicą ze strony północnej, zdominowany przez około 37-metrową wieżę z zegarem i dzwonnica, w której są dzwony „Piotr”, „Paweł” i „Jakub”.

Kapliczki Drogi Krzyżowej do Kalwarii Śląskiej

Założycielką Krzyża na wzgórzu o wysokości 414 m była w połowie 18 wieku Anna Marie Magdaléna Thomagnini, najstarsza córka właściciela posiadłości hradeckiej Wolfa Konrada z Neffzernu. Według tradycji ustnej, kiedyś miała żywy sen, w którym zobaczyła oświetlone wzgórze na wschód od zamku, gdzie wspinał się Chrystus z doliny po drodze skalistej, i z Podolí towarzyszyły mu rozjarzone postacie, dźwigające krzyż. Ta wizja doprowadziła pobożną hrabinę do idei utworzenia drogi krzyżowej na drodze do tego wzgórza. Oryginalne masywne drewniane filary z prostymi płaskorzeźbami cierpienia Chrystusa po stu latach zastąpiono kapliczkami murowanymi. Istnieje tylko trzynaście kapliczek, dlatego że dwunasta stacja jest zastąpiona krzyżem z granitu na wzgórzu. W 1876 roku proboszcz Valentin Sentenský zbudował u stóp wzgórza kaplicę Getsemani, w 1889 roku do kapliczek zostały umieszczone płaskorzeźby porcelanowe, pochodzące z warsztatu Villeroy & Boch z niemieckiej fabryki porcelany Merzig. W pobliżu krzyża na szczycie Kalwarii w 1880 roku umieszczono do ziemi kamień pamiątkowy z napisem „Sceptyku, filozofujący o Bogu i jego wszechmocy, rozejrzyj się, rozważaj i milcz”. Pielgrzymki religijne pobożnych wiernych do Kalwarii są udokumentowane już w 18 wieku i odbywają się do dziś.

Kolumna morowa w pobliżu skrzyżowania przed mostem w Hradcu

Nierzucająca się w oczy kolumna morowa na ulicy prowadzącej do mostu przez rzekę Morawicę został zbudowany po wojnach napoleońskich na pamiątkę epidemii, która zabiła w parafii Hradca wielu ludzi. Z biegiem czasu został kilka razy naprawiony, ostatnio na przełomie tysiącleci. Trzy tablice metalowe w niszach o wielkości 25 x 33 cm pokazują sceny Chrystusa na Górze Oliwnej - Ukrzyżowanie – Siedem zmarłych w komorze śmierci.

Kapliczka Matki Bożej z Lourdes na drodze do Benkovic

U stóp wzgórza Hanuše, w pobliżu tartaku, stoi mała kapliczka z figurą Matki Bożej z Lourdes. Według tradycji ustnej, została zbudowana po 1880 roku przez pobożną rodzinę lekarza z Wiednia doktora Gnändingera, która się przeprowadziła z miasta Freistadt obok Wiednia i mieszkała w domu naprzeciw kościoła na dzisiejszej ulicy Zámecká, gdzie się teraz znajduje urząd parafialny. W latach Pierwszej Republiki Czechosłowackiej i podczas okupacji hitlerowskiej kapliczką się opiekowała wnuczka lekarza Marie Weissová. Po jej wysiedleniu do Niemiec Zachodnich zastąpiły ją pobożne kobiety z bliskiej okolicy i robią to do dzisiaj. Kaplicka wielokrotnie stała się celem ataku wandal. Ostatnia wielka rekonstrukcja odbyła się w 2007 roku.

Cmentarz i kaplica cmentarna Św. Jakuba w Hradcu

Cmentarz, który został założony prawdopodobnie w końcu 16 wieku, służył dla wszystkich wsi parafii hradeckiej. W ciągu wieków kilka razy musiał być powiększony. Na zachodniej stronie cmentarza znajduje się pomnik trzynastu ofiarom „marszu śmierci”, które tutaj zostały pochowane. Były to marsze zubożałych radzieckich jeńców wojennych, którzy byli pędzeni na przełomie stycznia i lutego 1945 przed zbliżającym się frontem z Górnego Śląska na południe i zachód. Warte uwagi nagrobki na cmentarzu to m.in. groby rodzin niemieckich Gnändigerów i Daute, czy też grób Ceňka Kanclířa, nauczyciela i ważnego przedstawiciela czeskiego życia kulturalnego w Hradcu, z nagrobkiem i epitafium od jego wieloletniego przyjaciela, poety śląskiego Petra Bezruča. Jednonawowy kościół cmentarny Św. Jakuba został zbudowany prawdopodobnie pod koniec 16 wieku. Nad wchodem się wznosi dzwonnica około 18 metrów wysokości. Na ścianach wewnątrz kościoła są marmurowe nagrobki pochowanych tu członów rodziny Lichnovskich, właścicieli zamku hradeckiego i posiadłości w latach 1778–1945.

Pomnik trzech żołnierzy pruskich z wojny 1866 na cmentarzu w Hradcu

Duży krzyż z piaskowca w zachodniej części cmentarza zbudowany jest ku czci trzech strzelców drugiego pułku wschodniopruskiego, którzy podczas wojny prusko-austriackiej w 1866 roku zachorowali w obozie namiotowym pod zamkiem hradeckim na cholerę azjatycką i zmarli. Pomnik został wzniesiony przez właściciela zamku hradeckiego Karla Mariá Lichnovskiego.

Kaplica Czechosłowackiego Kościoła Husyckiego w Hradcu

Kaplica Kolegium Husyckiego na ulicy Husová w Hradcu była budowana od września 1934 do lipca 1935. Budowlą była finansowana przez wiernych z parafii opawskiej, również częściowo przyczynili się wierni z Hradcu. Hradeckie centrum liczyło w tym czasie około 140 członków. Uroczyste otwarcie się stało niezwykłym wydarzeniem. Wzięło w nim udział ponad 2 tys. ludzi, biskup i kapłani z okolicznych kościołów. Na czele procesji niesiono 31 chorągwi z czerwonym pucharem. Przed kaplicą postawiono podium, na którym wystąpił senator Sladký, biskup i opawsky proboszcz Jurek. Podczas przejścia frontu w 1945 roku kaplica została bardzo uszkodzona przez żołnierzy radzieckich, mieli wewnątrz konie, na podłodze zrobili ognisko. Jej powojenna rekonstrukcja to zasługa Josefa Hodkovic. Ostatni remont generalny przeprowadzono w 2002 roku.

Trójkątna Kalwaria za gminą Benkovice po drodze do gminy Štáblovice

Wśród trzech wysokich lip na polnej drodze do Štáblovic stoi zabytkowa trójkątna kalwaria, jedyna w swoim rodzaju w regionie Opawskim. Według oświadczenia świadka, została zbudowana przez pobożnego rolnika Josefa Fajkusa z wsi Benkovice około 1840 roku. Została poświęcona przez proboszcza Tomasza Kleina w święto misjonarzy morawskich Cyryla i Metodego 5 lipca 1893. W trzech niszach się znajdują obrazy świętych. Stojąc przy kaplicie, mamy wspaniały widok na płaskyzczynę opawską, od wsi Velké Hoštice do Cvilína obok Krnova i za rzeką Opawą. Przy dobrej widoczności można zobaczyć wzgórze Wysokiego Jesonika, Velký i Malý Roudný.

Kaplica Św. Marii Magdaleny w gminie Bohučovice

W Bohučovicach była od 1828 roku mała kaplica. Na początku 20 wieku ale była już bardzo zniszczona. Dlatego w lipcu 1914 rozpoczęto budowę nowej kaplicy. Niektórzy obywatele miejscowi przyczynili się do budowy dzięki swojej pracy i wkładu finansowego. Z powodów rozpoczęcia I wojny światowej, budowa co do pierwotnego planu się rozciągnęła w czasie. Została poświęcona dopiero 9 listopada 1915 przez Josefa Vyvlečkę z Olomuńca. Kaplica jest poświęcona Św. Marii Magdalenie. Ostatnia rekonstrukcja odbyła się w 2014 roku. Po lewej stronie kaplicy znajduje się krzyż z 1877 roku. Podczas remontu wieży kaplicy w 2008 roku na szczycie znaleziono pod żelaznym krzyżem metalowe pudełko z dokumentami z okresu budowy kaplicy w 1914 roku. Między innymi, były tam cenne cztery strony sprawozdania starosty wsi Josefa Štencla, opisująca proces realizacji budowy kaplicy oraz uczestnictwo obywateli Bohučovic w budowie i gromadzeniu środków pieniężnych. Po rekonstrukcji wieży do niej umieszczono nie tylko kopie oryginalnych dokumentów, ale również dokumenty, świadczące o Bohučovicach a Hradcu nad Morawicą obecnie.

Kapliczka na początku wsi Bohučovice przy drodze do Hradcu

Murowana kapliczka na skraju drogi z Bohučovic do Hradcu została zbudowana około 1850 roku. Przed nią stoi krzyż granitowy. Nawet najstarszy żyjący świadek nie może określić wiek kapliczki. Uważa się, że została zbudowana około 1850 roku. W ciągu ponad 150 lat kapliczka już pięć razy została naprawiona. Wewnątrz są dwa obrazy (Jezusa Chrystusa i Najświętszej Maryi Panny) i dwie statuetki (Matki Boskiej Częstochowskiej i Boga Ojca).

Kaplica Św. Barbary w gminie Domoradovice

Wieś Domoradovice należy do parafii rzymskokatolickiej Melč. Miejscowa kaplica, poświęcona św. Barbarze, została zbudowana w 1845 roku. Początkowo miała wieżę w bulwiastym kształcie, która w 1905 roku została zastąpiona wieżą piramidalną. Przed 1944 rokiem w wieży wisiały dwa dzwony, ale Niemcy zabrali większy dzwon, więc kaplica długo miała tylko mały dzwon z żeliwa. Dopiero w 1999 roku z inicjatywy lokalnych obywateli zamówiono nowy dzwon, który 26 sierpnia 2000 został uroczystie poświęcony i następnie zawieszony w wieży kaplicy.

Kaplica Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w gminie Filipovice

Gmina Filipovice w przeszłości należała do parafii rzymskokatolickiej w gminie Radkov, po 1945 roku należy do parafii w Melču. W 1867 roku obywatele lokalni się zdecydowali zbudować tu własną kaplicę i zaczęli zbierać datki. Gmina była mała, rodziny były biedne i wielodzietne. Dlatego nawet o trzydzieści lat później jeszcze nie była zebrana ilość pieniędzy wystarczająca do rozpoczęcia budowy. Kaplica Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny została ostatecznie zbudowana dopiero na początku 20 stulecia. Budowa się rozpoczęła kiedyś pomiędzy 1902 i 1906 (dokładnie nie jest jeszcze znane). Ostatni remont kaplicy został wykonany w 1980 roku.

- 1 Kościół parafialny św. Petra i Pawła w Hradcu
- 2 Kapliczki Drogi Krzyżowej do Kalwarii Śląskiej
- 3 Kolumna morowa w pobliżu skrzyżowania przed mostem w Hradcu
- 4 Kapliczka Matki Bożej z Lourdes na drodze do Benkovic
- 5 Cmentarz i kaplica cmentarna Św. Jakuba w Hradcu
- 6 Pomnik trzech żołnierzy pruskich z wojny 1866 na cmentarzu w Hradcu
- 7 Kaplica Czechosłowackiego Kościoła Husyckiego w Hradcu
- 8 Trójkątna Kalwaria za gminą Benkovice po drodze do gminy Štáblovice
- 9 Kaplica Św. Marii Magdaleny w gminie Bohučovice
- 10 Kapliczka na początku wsi Bohučovice przy drodze do Hradcu
- 11 Kaplica Św. Barbary w gminie Domoradovice
- 12 Kaplica Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w gminie Filipovice
- 13 Kaplica Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w gminie Jakubčovice
- 14 Kapliczka w pobliżu gminy Jakubčovic przy drodze do gminy Hlubočky
- 15 Kaplica Świętej Trójcy w gminie Kajlovec
- 16 Kaplica Św. Józefa w gminie Žimrovice
- 17
- 18
- 19
- 20

Kaplica Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w gminie Jakubčovice

Według informacji uzyskanych od świadków, budowę kaplicy w gminie Jakubčovice rozpoczęto w 1863 roku. Została poświęcona 25 lipca 1869 przez dziekana Jana Chovanca z gminy Březová, pochodzącego z bliskiej gminy Branka u Opavy. Wszystkie koszty budowy i jej zarządzenia wypłacili obywatele przez dary i zbiory. Przy drzwiach wejściowych do kaplicy stoi krzyż kamienny z datą 1869, posąg Maryi Panny pochodzi z roku 1885. Gmina Jakubčovice należała najpierw do parafii rzymskokatolickiej ze wsi Pustá Polom, później do parafii hradeckiej i od 1857 roku do dzisiaj należy do parafii w gminie Skřipov.

Kapliczka w pobliżu gminy Jakubčovic przy drodze do gminy Hlubočky

Żaden świadek już nie wie, kto i kiedy zbudował kapliczkę. Mówi się, że została zbudowana przez pobożnych wierzących, żeby kiedy się opuszczało wioskę wybierając się na pielgrzymkę do Matki Boskiej do miast Příbor, Místek czy niedalekiej wsi Hrabyně, pomodlić się, żegnając. Dotąd towarzyszyli pielgrzymom obywatele, którzy nie mogli brać udziału w pielgrzymce z powodu wieku, stanu zdrowia lub pracy. Przy powrocie pielgrzymi wspólnie się modlili po raz ostatni przed kapliczką i dziękowali Bogu za ochronę. Kapliczka jest jedną z najmniejszych w okolicy i wywiera bardzo kontrastowe wrażenie pod wysoką lipą.

Kaplica Świętej Trójcy w gminie Kajlovec

Kaplica we wsi Kajlovec została zbudowana przez samopomoc wierzących obywateli miejscowych w latach 1909–1910. Koszty wyniosły zaledwie 900 koron, dlatego że materiały budowlane i praca były darem ludzi. Kaplica została poświęcona Świętej Trójcy przez proboszcza hradeckiego Tomasza Kleina. Kaplica została zbudowana w środku wsi, ale teraz cierpi w pobliżu drogi, budowę której rozpoczęto rok po jej zakończeniu. Krzyż na lewej stronie od wejścia pochodzi z 1935 roku.

Kaplica Św. Józefa w gminie Žimrovice

Kiedy w połowie lat 30-tych 19 wieku w gminie Žimrovice planowano zbudować kaplicę, obywatele nie mogli się zgodzić, gdzie powinna być stać. Teren obok centra wioski ustalili proboszcz hradecki Alois Leifert. Budowę rozpoczęto i zakończono w 1836 roku, chociaż później na ścianie zaznaczono 1832 rok. Rolnicy dokonali przywozu kamienia, piasku, wapna, cegły były wypalane w dolinie potoku, drewno na dach i wieżę otrzymano z lasu książęcego, miejscowy młynarz Šulc dał drewno na ławki. W 2013-2014 lokalni wierzący wspólnie z strażakami ochotnikami zrobili remont generalny kaplicy.

Wybrane zabytki sakralne na terenie Hradcu nad Moravicą

Město Hradecⁿ/ Moravicí